

3. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: підручник / С. О. Сисоєва. – К.: Міленіум, 2006. – 346 с.
4. Сухомлинський В. О. Допомога вчителю в удосконаленні педагогічної майстерності. Вибр. твори: в 5 т. / В. О. Сухомлинський. – К.: Радянська школа, 1977. – Т. 4. – 643 с.
5. Туріщева Л. В. Творчість у педагогічній діяльності / Л. В. Туріщева. – Х.: Вид.гр. «Основа», 2010. – 128 с.

УДК 373.3.091.3:004]:37.016:745/749(045)

Тягур В. М.
кандидат педагогічних наук, старший викладач,
кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти
та освітнього менеджменту,
Мукачівський державний університет
Петьовка А. В.
здобувач вищої освіти,
спеціальність 013 «Початкова освіта» ОС «Магістр»,
Мукачівський державний університет

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У статті порушено проблему введення в освітній процес початкової школи інноваційних технологій навчання. Авторами акцентовано увагу на застосуванні на уроках трудового навчання проектної, ігрової, інтерактивної технологій; окреслено теоретичні та практичні аспекти їх використання в освітньому середовищі нової української школи.

Ключові слова: *інноваційні технології навчання, здобувачі початкової освіти, проектна технологія, інтерактивна технологія, ігрові технології навчання.*

The article raises the issue of introducing innovative learning technologies into the educational process of primary school. The authors focus on the use of design, game, interactive technologies in the Design and Technology lessons; theoretical and practical aspects of their use are outlined in the educational environment of the new Ukrainian school.

Key words: *innovative learning technologies, applicants for primary education, project technology, interactive technology, game learning technologies.*

В Концепції «Нова українська школа» зазначено, що модернізація системи освіти сьогодні пов'язується, насамперед, із введенням в освітній процес інноваційних технологій навчання. Використання в освітньому середовищі початкової школи інноваційних технологій – це спосіб створення в класі атмосфери, що сприяє співпраці, порозумінню та доброзичливості; працюючи в групах чи парах, здобувачі початкової освіти самостійно розв'язують доступні для них завдання, стають дослідниками, разом переборюють труднощі на шляху до мети.

Сучасний вчитель має усвідомлювати, що трудове навчання – це інтегрований за своєю суттю навчальний предмет, який, починаючи з молодших класів, покликаний закласти у дітей основи цілісного уявлення про виробничо-трудова діяльність людини в системі її відносин з природою і суспільством. У процесі трудового навчання розв'язуються наступні завдання: ознайомлення здобувачів освіти з основами сучасного виробництва та формування умінь і навичок роботи ручними знаряддями праці; пропедевтична орієнтація у різних типах професій; виховання творчого ставлення до праці; посилення участі у продуктивній праці. Саме інноваційні технології навчання сприяють перетворенню уроків трудового навчання на уроки-мислення, уроки - спілкування, уроки-діалоги, уроки-практикуми [2].

З історії педагогіки відомо, що ідеї трудового виховання підростаючого покоління висувались передовими мислителями і педагогами, починаючи з XV століття (Т. Кампанелла, Т. Мор, Я. Коменський, Ж. Руссо, К. Ушинський та ін.). Кардинальні зміни у соціально-економічному житті в умовах незалежної Української держави викликали потребу перебудови змісту трудової підготовки учнів, розробки нових концептуальних положень. Трудова підготовка розглядається науковцями як цілісний процес, спрямований на формування соціально-активної, творчої особистості, здатної примножувати матеріальні та духовні цінності суспільства.

На сучасному етапі проблему використання сучасних педагогічних технологій досліджують провідні методисти з трудового навчання. Зокрема, у працях О. Коберник, В. Тищенко, В. Вдовченко, Н. Котелянець, Л. Кравчук висвітлено історичний аспект використання методу проєктів у вітчизняній та зарубіжній школі, охарактеризовано різні підходи до організації проєктної діяльності школярів. Теоретичні та практичні засади інтерактивного навчання учнів на уроках трудового навчання розкрито у наукових доробках

В. Сидоренко, В. Тименко, Про використання ігрових прийомів, які позитивно впливають на розвиток учнів, зазначали Л. Виготський, Д. Ельконін, М. Кларін, А. Макаренко, О. Леонтьєв, С. Соловейчик, В. Сухомлинський, К. Ушинський тощо.

Мета статті – окреслити ефективність використання сучасних інноваційних технологій на уроках трудового навчання в початковій школі

Модернізація системи початкової освіти пов'язується, насамперед, із введенням в освітнє середовище інноваційних технологій. Інновація означає нововведення, що покращує хід і результати освітнього процесу. Найважливіше у початковій школі – це створення умов для атмосфери успіху та творчого співробітництва дітей. На уроках трудового навчання сучасні педагоги апробують різні освітні технології. Проаналізуємо деякі з них.

Проектна технологія – це особистісно зорієнтована модель трудового навчання. Характерними ознаками є розвиток унікальності та самобутності кожного школяра, його творчого мислення, пізнавальної самостійності, наполегливості, спрямованості на кінцевий результат, уміння самостійно конструювати свої знання й орієнтуватися в інформаційному просторі, що дозволяє кожному учневі будувати власну освітню траєкторію [3].

Проектно-технологічна діяльність передбачає чотири етапи проведення:

1) організаційно-підготовчий – передбачає усвідомлення школярами значення проекту в їх житті та в житті суспільства. На цьому етапі учні пропонують різні варіанти конструкцій та проводиться відбір матеріалів.

2) конструкторський – передбачає планування технології виготовлення, де учні підбирають обладнання та інструменти, оптимальні технології виготовлення виробу та визначають послідовність технологічних операцій. Завдання вчителя – підтримати, у разі необхідності, допомогти у разі виникнення проблеми.

3) технологічний – виконання технологічних операцій, коригування власної діяльності, здійснюється самоконтроль та самооцінка своєї роботи. Варто додати, що на даному етапі в здобувачів освіти підвищується культурний рівень – трудова дисципліна, любов до праці, культура праці тощо.

4) заключний – аналіз проведеної роботи, співставлення початкової мети з кінцевою та результат їхньої праці. Ми знаємо, що обов'язковим елементом проектно-технологічної діяльності є виготовлення освітнього продукту учнями, а його представлення відбувається саме на заключному етапі [6].

Основними вимогами, що ставляться до педагога, як організатора проектно-технологічної діяльності є те, що він повинен бути компетентним у всіх галузях знань, добре знати можливості учнів та інтереси, бути творчою людиною та

вміти організувати проектну діяльність. Цінність використання методу проектів на уроках трудового навчання в початкових класах полягає в тому, що учні вчаться самостійності, практичності і систематичності роботи, формується прагнення до створення нового виробу або ж вдосконалення існуючого. Варто зазначити, що проектна технологія сприяє формуванню творчо спрямованої особистості в умовах збереження емоційного і фізичного здоров'я [5].

На уроках трудового навчання здобувачам початкової освіти пропонується виконати проекти, які направлені на оформлення різних куточків в класі: «Куточок дружби», «Наш клас», «Вітаємо», «Державна символіка», «Природничий куточок» тощо.

Як показує практика, ефективною на уроках трудового навчання є інтеракція – це така організація освітнього процесу, де вчитель і учень є рівноправними суб'єктами. Учитель виступає в ролі організатора процесу навчання, лідера групи учнів. Так само як і проектна технологія, інтерактивні технології спрямовані на особистісно зорієнтований підхід до навчання. Вони найбільше сприяють формуванню в учнів умінь і навичок, виробленню особистих цінностей, створюють атмосферу співробітництва, творчої взаємодії в навчанні. На уроках трудового навчання широко використовуються такі інтерактивні методи навчання як: мозковий штурм, робота в парах, карусель, мікрофон, спільний проєкт тощо. За допомогою інтерактивного навчання можна вирішувати одночасно декілька завдань: розвивати комунікативні уміння і навички; допомагати встановлювати емоційні контакти між учнями; забезпечувати виховне завдання, оскільки здобувачі освіти привчаються працювати в команді та прислухатися до думки своїх товаришів [5].

Ігрові технології є однією з унікальних форм навчання, які дозволяють зробити цікавим і захоплюючим не лише роботу учнів на творчо-пошуковому рівні, але і буденні кроки по вивченню різноманітних технологій. Вони дозволяють створити високий рівень мотивації, результативності уроків та умови для соціалізації молодших школярів, їх всебічного виховання [3].

Варто зазначити, що на уроках трудового навчання організація таких ігор допомагає моделювати творчий процес, створює сприятливі умови для розвитку творчих здібностей учнів, інтересу до самостійних досліджень. Під час гри дитина вчиться аналізувати свої дії, самостійно приймати рішення, займатися творчістю, оцінювати свою поведінку. Часто гра вимагає колективного виконання завдань, що забезпечує психологічний комфорт її учасників, прискорює процес творчого пошуку та реалізації ідей. Творча атмосфера є ознакою будь-якої гри. На уроках трудового навчання можна

використовувати такі ігри як «Конструктор», «Збери сім'ю», «Поміркуй», «Ким бути» [1].

Дидактичні ігри, що використовуються на уроках трудового навчання педагога-практики поділяють на чотири блоки, в залежності від поставленої дидактичної мети. Зокрема:

1) Блок, що спрямований на формування в учнів основ культури праці.

2) Блок, що спрямований на формування умінь учнів самостійно аналізувати конструкцію виробу, бачити шляхи його удосконалення, визначати технологію виконання.

3) Блок, що спрямований на формування у школярів умінь якісно виконувати трудові операції.

4) Блок, що спрямований на засвоєння учнями теоретичного навчального матеріалу з курсу трудового навчання [3].

Таким чином, використання інноваційних технологій на уроках трудового навчання в початковій школі активізує розумову діяльність здобувачів освіти, розвиває пам'ять, увагу, уяву, зв'язне мовлення, вчить працювати в колективі, самостійно мислити, висловлювати власні думки, спонукає дітей до навчання, виховує прагнення до знань трудового досвіду. Свідомий вибір і вміле використання інноваційних технологій навчання – це ознака творчості і запорука майстерності сучасного вчителя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інтерактивні технології на уроках трудового навчання: методично-практичний посібник. – Полтава, 2007. – 120 с.
2. Нова школа. Простір освітніх можливостей: концепція [Електронний ресурс]. – 40 с. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>.
3. Огієнко Д.П. Інноваційні підходи до вивчення галузі «Технології»: лекційний курс: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Початкова освіта» / Д.П. Огієнко. – Чернігів: Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка, 2014. – 116 с.
4. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посібник / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко; за ред. О.І. Пометун. – К., 2004. – 192 с.
5. Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання: теорія і методика: монографія / В.В. Бербец, Т.М. Бербец, Н.В. Дубовата ін.; за заг. ред. О.М. Коберника. – К.: Наук. світ, 2003. – 172 с.

6. Ящук С.М. Виконання основних етапів проектування на уроках трудового навчання / С.М. Ящук // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003. – № 2. – С. 13–16.

УДК 378:37.091.113:373]:005.3(045)

Швардак М. В.

**к.пед.н., доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної,
початкової освіти та освітнього менеджменту,
Мукачівського державного університету**

ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРИНЦИПИ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ПЕДАГОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

У статті окреслено систему закономірностей та методологічних принципів (загальнодидактичних та специфічних) системи підготовки майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти до застосування технологій педагогічного менеджменту на другому (магістерському) рівні вищої освіти зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» (спеціалізація «Управління закладами освіти»).

Ключові слова: *закономірності, принципи, технології педагогічного менеджменту, майбутній керівник закладу загальної середньої освіти.*

The article outlines the system of regularities and methodological principles (general didactic and specific) of the system of preparation of future heads of general secondary education institutions for the application of pedagogical management technologies at the second (master's) level of higher education in the specialty 011 "Educational, pedagogical sciences".

Key words: *regularities, principles, technologies of pedagogical management, future head of general secondary education institution.*

Проблема підготовки нової генерації менеджерів освіти, здатних позитивно впливати на педагогічний колектив та здобувачів освіти, проектувати та успішно реалізувати освітню політику відповідно до нових

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>